

Obsah

Úvodní slovo	19
1 Stručná historie a současnost výroby sladu	21
1.1 Příprava sladu od dávnověku do poloviny 19. století	21
1.2 Rozvoj průmyslové výroby sladu od poloviny 19. století	28
1.2.1 Vývojové trendy ve sladařství	30
1.2.2 Výroba sladu ve světě a v rámci zemí Evropské unie	34
1.2.3 Vývoj průmyslové výroby sladu na našem území	40
Literatura	50
2 Schéma výroby sladu	51
Literatura	54
3 Ječmen	55
3.1 Taxonomická charakteristika	55
3.2 Anatomie a morfologie rostliny ječmene	59
3.2.1 Kořenová soustava	59
3.2.2 Stéblo	60
3.2.3 Listy	60
3.2.4 Květenství a květ	61
3.2.5 Oplození	62
3.2.6 Tvorba plodu – obilky	63
3.2.7 Zárodek obilky ječmene a jeho vývin	64
3.2.8 Endosperm obilky ječmene a jeho vývin	66
3.2.9 Vrstva stlačených buněk	69
3.2.10 Aleuronová vrstva	69
3.2.11 Obalové vrstvy obilky	71
3.2.11.1 Oplodí	72
3.2.11.2 Osemení a nucellus	72
3.2.11.3 Plucha (<i>palea inferior</i>) a pluška (<i>palea superior</i>)	73
3.3 Genetická charakteristika ječmene	75
3.4 Šlechtění sladovnického ječmene	76
3.4.1 Domestikace	76
3.4.2 Šlechtění	76
3.4.3.1 Meziidruhové a meziodové křížení	80
3.4.3.2 Molekulární metody ve šlechtění	80
3.5 Růst, vývoj a pěstování jarního ječmene	82
3.5.1 Růstové fáze ječmene	83
3.5.2 Výživa a hnojení ječmene	84
3.5.3 Setí ječmene	85
3.5.4 Klíčení a vzcházení ječmene	86
3.5.5 Odnožování	86
3.5.6 Sloupkování	87
3.5.7 Metání a kvetení	87

3.5.8	Tvorba a zrání obilek	87
3.5.9	Sklizeň ječmene	89
	Literatura	90
4	Vlastnosti sladovnického ječmene	97
4.1	Subjektivní znaky ječmene	97
4.2	Mechanické a fyzikální vlastnosti ječmene	98
4.2.1	Třídění ječmene	99
4.2.2	Objemová hmotnost (hektolitrová hmotnost)	99
4.2.3	Hmotnost 1000 zrn	99
4.2.4	Moučnatost a sklovitost zrna	100
4.2.5	Sedimentační test	100
4.2.6	Hustota	101
4.2.7	Tvrdost zrna	101
4.2.8	Odolnost vůči mletí a obrušování	101
4.2.9	Pevnost zrna v tlaku	102
4.3	Fyziologické vlastnosti	103
4.3.1	Klíčivost a klíčivá energie	103
4.3.2	Klíčivá energie	104
4.3.3	Citlivost na vodu	104
4.3.4	Index a rychlost klíčení	104
4.4	Chemické složení ječmene	106
4.4.1	Škrob	107
4.4.2	Nízkomolekulární sacharidy (preexistující cukry)	110
4.4.3	Celulosa	115
4.4.4	Hemicelulosa a gumovité látky	115
4.4.4.1	β -glukany	116
4.4.4.2	Pentosany (arabinoxylany)	116
4.4.5	Dusíkaté látky	117
4.4.6	Polyfenolové látky	123
4.4.7	Lipidy	129
4.4.8	Vitaminy	131
4.4.9	Fosfáty a další anorganické látky ječmene	132
4.4.10	Enzymy	133
4.4.11	Stimulátory a inhibitory klíčení	134
4.5	Odrůdová čistota	135
4.6	Mikrosladovací zkoušky	138
	Literatura	139
5	Netradiční suroviny a náhražky sladu	145
5.1	Škrobnaté náhražky sladu	145
5.1.1	Ječmen	149
5.1.2	Pšenice	150
5.1.3	Oves a žito	150
5.1.4	Kukuřice	150
5.1.5	Rýže	151
5.1.6	Čirok	151
5.1.7	Triticale	151
5.1.8	Pohanka	152
5.1.9	Proso	152
5.1.10	Maniok	152
5.1.11	Quinoa a amarant	152
5.1.12	Brambory	152
5.2	Tekuté náhražky sladu	153

5.3 Postupy zpracování náhražek sladu	154
5.3.1 Běžné technologické postupy	154
5.3.2 Nové postupy úpravy náhražek	154
5.3.2.1 Mikronizace	154
5.3.2.2 Frakcionace částí obilí	155
5.3.2.3 Aplikace vysokého hydrostatického tlaku	155
5.3.3 Aplikace enzymů při zpracování náhražek sladu	155
5.4 Piva z netradičních surovin	155
5.4.1 Piva s nízkým obsahem glutenu	156
Literatura	156
6 Voda	159
6.1 Zdroje vod	160
6.2 Obsah rozpuštěných solí (tzv. tvrdost vody)	160
6.3 Celková, vyrovnaná a zbytková alkalita	162
6.4 Acidobazické účinky solí vody	163
6.4.1 Reakce iontů vody snižující aciditu	164
6.4.2 Reakce iontů vody zvyšující aciditu	165
6.5 Význam iontů a jiných složek vody ve výrobě sladu a piva	165
6.6 Plyny rozpuštěné ve vodě	168
6.7 Organické sloučeniny ve vodních zdrojích	168
6.8 Úpravy vody používané ve sladovnách a pivovarech	168
6.8.1 Mechanická filtrace a chemické čištění surové vody	169
6.8.2 Odstraňování železa a manganu	169
6.8.3 Odstraňování dusičnanů a křemičitanů	170
6.8.4 Odstranění agresivního oxidu uhličitého	171
6.9 Přehled dalších úprav vody	171
Literatura	173
7 Příprava ječmene ke sladování	175
7.1 Nákup ječmene	175
7.2 Příjem ječmene na sladovně	175
7.3 Dopravní zařízení	176
7.3.1 Mechanické dopravníky	177
7.3.1.1 Elevátory	177
7.3.1.2 Řetězové dopravníky (redlery)	178
7.3.1.3 Šnekové dopravníky	179
7.3.1.4 Pásové dopravníky	179
7.3.1.5 Třasadla a vibrační dopravníky	180
7.3.1.6 Tobogany a shozy	181
7.3.2 Pneumatická doprava	181
7.3.2.1 Pneumatické dopravníky s tlakovým vzduchem	181
7.3.2.2 Pneumatická doprava odsávaným vzduchem	182
7.3.2.3 Kombinované pneumatické dopravníky	183
7.3.2.4 Taktová (pomalá) pneumatická dopravní zařízení	183
7.4 Čištění, třídění a odprašňování ječmene	183
7.4.1 Magnety	185
7.4.2 Odstraňování nekovových hrubých nečistot	185
7.4.3 Univerzální čističí zařízení – aspirátor – pro předčištění ječmene	186
7.4.4 Moderní aspirátory pro předčištění a předtřídění ječmene	186
7.4.5 Triér (hlavní čištění)	188
7.4.6 Třídění ječmene	188
7.4.6.1 Třídíč ječmene s horizontálními síty	189
7.4.6.2 Válcový třídíč ječmene	189

7.4.7 Odprašňovací zařízení	190
7.4.7.1 Odprašňovací komory	190
7.4.7.2 Cyklony	191
7.4.7.3 Prachové filtry	191
7.4.8 Kontrola čisticí a třídící stanice	193
7.5 Sušení ječmene	193
7.6 Skladování ječmene	195
7.6.1 Skladování na půdách	197
7.6.2 Skladování ječmene v silech	199
Literatura	200
8 Klíčivý klid (dormance), posklizňové dozrávání ječmene a porůstání	201
8.1 Význam dormance – klíčivého klidu	201
8.2 Posklizňové dozrávání	202
8.3 Faktory ovlivňující dormanci a posklizňové dozrávání	203
8.3.1 Vliv pluch, oplodí a osemení na dormanci obílek	203
8.3.2 Vliv zárodku a aleuronové vrstvy na dormanci obílek	203
8.3.3 Vliv inhibitorů a stimulatorů klíčení	204
8.4 Přerušení dormance a zkrácení posklizňového dozrávání	205
8.5 Porůstání	206
Literatura	208
9 Máčení ječmene	211
9.1 Teorie	211
9.1.1 Příjem vody ječným zrnem	212
9.1.2 Vliv teploty	215
9.1.3 Vliv tlaku	218
9.1.4 Podmínky respirace při máčení – význam kyslíku	218
9.1.5 Chemické a biochemické změny ječmene při máčení	219
9.1.6 Čisticí účinek máčecí vody	220
9.2 Způsoby úpravy máčecí vody	220
9.2.1 Požadavky na máčecí vodu a její spotřeba	221
9.3 Technologické postupy máčení	221
9.3.1 Mokrý máčení bez vzdušnění	222
9.3.2 Máčení se vzdušnými přestávkami	222
9.3.3 Máčení se vzdušnými přestávkami, vzdušněním a odsáváním CO ₂	224
9.3.4 Máčení ječmene s přerušovaným kropením nebo mlžením a nuceným provzdušňováním	226
9.3.5 Záplavové máčení a máčení s trvalým přívodem vzdušněné vody	226
9.3.6 Máčení ječmene v teplé vodě	227
9.3.7 Opakované máčení a vícenásobné máčení s teplou vodou a s intenzivní aerací	227
9.3.8 Máčení za přídavku stimulatorů a inhibitorů klíčení	228
9.3.9 Způsoby vymáčení ječmene	229
9.3.9.1 Suché vymáčení	229
9.3.9.2 Mokrý vymáčení	230
9.4 Zařízení máčiren	231
9.4.1 Cylindrickónické náduvníky	232
9.4.2 Cylindrokónický náduvník s vlastním přečerpáváním	236
9.4.3 Mycí a máčecí šnek	236
9.4.4 Bubnové máčecí zařízení	237
9.4.5 Ploché náduvník typu Nordon	237
9.4.6 Moderní ploché kruhové typy náduvníků	238
9.5 Provozní a laboratorní kontrola máčení	239
Literatura	241

10 Klíčení ječmene	243
10.1 Teorie klíčení	243
10.1.1 Růstové projevy a vnější znaky zrna při klíčení	245
10.1.2 Význam stimulantů klíčení (giberelinů), aktivace a syntéza enzymů	246
10.1.3 Enzymy degradující škrob (amylolytické enzymy)	247
10.1.4 Enzymy štěpící neškrobové polysacharidy	251
10.1.5 Enzymy degradující proteiny	255
10.1.6 Enzymy degradující a oxidující lipidy	257
10.1.7 Enzymy odbourávající fosfáty	259
10.1.8 Oxidačné redukční enzymy	260
10.1.9 Nukleasy	261
10.1.10 Změna vnitřních znaků zrna při klíčení	262
10.1.11 Změny cukernatých látek	262
10.1.12 Změny dusíkatých látek	264
10.1.13 Změny lipidů	268
10.1.14 Změny polyfenolových sloučenin	269
10.1.15 Vliv odbourávání organických fosfátů a tvorby organických kyselin na pH sladu ..	270
10.1.16 Změny sírných sloučenin během klíčení	271
10.1.17 Změny obsahu kovů	272
10.2 Technologické varianty klíčení a konstrukce sladovadel	272
10.2.1 Regulační faktory procesu klíčení	272
10.2.2 Stadia klíčení ječmene světlého a tmavého sladu	275
10.2.3 Periodické sladování na humnech	276
10.2.4 Pneumatická sladovadla	278
10.2.4.1 Bubnová sladovadla	280
10.2.4.2 Skříňová klíčidla	283
10.2.4.4 Kontinuální sladovny	295
10.3 Kontrola procesu klíčení	297
Literatura	298
11 Hvozdění zeleného sladu a pražení sladu	305
11.1 Teorie	305
11.1.1 Fyzikální základy hvozdění sladu a změny zrna při hvozdění sladu	306
11.1.1.1 Sorpční izotermy, nevázaná, vázaná, kritická a volná vlhkost	306
11.1.1.2 Změny vlhkosti a objemu zeleného sladu	308
11.1.2 Chemické změny zeleného sladu během hvozdění	308
11.1.2.1 Jednoduché sacharidy a polysacharidy	309
11.1.2.2 Dusíkaté látky	311
11.1.2.3 Polyfenoly	313
11.1.2.4 Lipidy	314
11.1.2.5 Dimethylsulfid a jeho prekursory	315
11.1.2.6 Nitrosaminy	316
11.1.2.7 Furanové a pyranové deriváty	316
11.1.2.8 Dusíkaté deriváty – pyrroly	318
11.1.2.9 Změny acidity	320
11.1.3 Vliv sušení sladu na aktivitu enzymů	320
11.1.4 Tvorba barevných a aromatických látek	321
11.1.4.1 Maillardova reakce	323
11.1.4.2 Karamelizace cukrů	325
11.1.5 Tvorba reduktonů a redox potenciálu sladu	325
11.2 Technologie a zařízení pro sušení sladů a pražení sladů	328
11.2.1 Topná media pro sušení a pražení sladů	329
11.2.2 Základní prvky hvozdů	329
11.2.3 Typy hvozdů	331

11.2.4 Technologické varianty sušení a typy hvozdů	332
11.2.4.1 Jednolískové hvozdý	332
11.2.4.2 Dvoulískové hvozdý	338
11.2.4.3 Třílískové hvozdý	340
11.2.4.4 Bubnové systémy hvozdů	342
11.2.4.5 Další typy hvozdů	343
11.2.4.6 Rekuperace tepla na hvozdu a zvýšení jeho tepelné účinnosti	343
11.2.5 Technologické postupy a zařízení na karamelizaci a pražení sladu	344
11.2.5.1 Příprava karamelových sladů	345
11.2.5.2 Příprava barvicích sladů	346
11.3 Provozní a laboratorní kontrola hvozdění sladu	346
11.3.1 Kontrola technických parametrů hvozdění	346
11.3.2 Stanovení tepelné účinnosti hvozdů	347
Literatura	348
12 Závěrečné úpravy a skladování sladu	353
12.1 Ochlazení sladu	353
12.2 Odkličování sladu	353
12.2.1 Bubnové lištové odkličovadlo	354
12.2.2 Šnekové odkličovadlo	354
12.2.3 Pneumatické odkličování	355
12.3 Čištění a leštění sladu (tzv. polírování)	356
12.4 Sladový květ	356
12.5 Skladování sladu	357
12.5.1 Změny probíhající ve sladu během skladování	357
12.5.2 Způsoby skladování sladu	358
12.5.2.1 Skladování sladu na půdách	358
12.5.2.2 Skladování sladu v dřevěných nebo ocelových skříních	359
12.5.2.3 Skladování sladu v sílech	359
Literatura	360
13 Druhy sladů a jejich vlastnosti	361
13.1 Světlé slady plzeňského typu	361
13.2 Vídeňský slad	366
13.3 Pšeničné slady	366
13.4 Tmavé mnichovské (bavorské) slady	368
13.5 Speciální slady	369
13.5.1 Karamelové slady	369
13.5.2 Barevné slady	370
13.5.3 Nakuřované slady	371
13.5.4 Melanoidinové slady (melan-slady)	371
13.5.5 Diastatické slady	372
13.5.6 Proteolytické (kyselé) slady	372
13.5.7 Slady zvyšující redoxní kapacitu piva	373
13.5.8 Krátké slady	373
13.5.9 Tritikalový slad	374
13.5.10 Další druhy sladů	374
13.6 Kvalitativní kritéria sladů	375
13.6.1 Subjektivní posuzování sladu	375
13.6.2 Mechanická a fyzikální kritéria sladu	376
13.6.2.1 Třídění sladu	376
13.6.2.2 Objemová hmotnost	376
13.6.2.3 Hmotnost tisíce zrn	377
13.6.2.4 Hustota	377

13.6.2.5	Posouzení vzhledu endospermu	377
13.6.2.6	Křehkost sladu (modifikace)	378
13.6.2.7	Rozdíl extraktu v jemném a hrubém mletí	379
13.6.2.8	Hodnoty viskozity a filtrovatelnosti sladiny	380
13.6.2.9	Acidita – hodnota pH	380
13.6.3	Chemické složení sladu	380
13.6.3.1	Vlhkost	380
13.6.3.2	Extrakt	381
13.6.3.3	Škrob	381
13.6.3.4	Neškrobové polysacharidy	381
13.6.3.5	Dusíkaté látky sladu	382
13.6.3.6	Lipidy	383
13.6.3.7	Polyfenoly	383
13.6.3.8	Další sloučeniny obsažené ve sladu	385
	Literatura	386
14	Výroba a vlastnosti sladů z pšenice a ovsu	389
14.1	Výroba sladu z pšenice	389
14.2	Výroba sladu z ovsu	392
	Literatura	393
15	Nežádoucí a zdraví škodlivé látky sladu	395
15.1	Těkavé N-nitrosaminy	395
15.1.1	Vznik těkavých N-nitrosaminů	396
15.1.2	Stanovení těkavých N-nitrosaminů	399
15.2	Netěkavé N-nitrosaminy	400
15.2.1	Vznik netěkavých nitrosaminů (ATNC)	400
15.2.2	Stanovení netěkavých N-nitrosaminů (ATNC)	401
15.3	Akrylamid	402
15.3.1	Mechanismus vzniku akrylamidu	402
15.3.2	Stanovení akrylamidu v ječmeni a sladu	405
15.4	Mykotoxiny	405
15.4.1	Obecná charakteristika mykotoxinů	406
15.4.2	Trichothecenové mykotoxiny	407
15.4.3	Zearalenony	408
15.4.4	Ochratoxiny	409
15.4.5	Aflatoxiny	409
15.4.6	Fumonisin	409
15.4.7	Další mykotoxiny	409
15.4.8	Metody stanovení mykotoxinů	410
15.4.9	Legislativa	410
15.4.10	Význam mykotoxinů v průběhu výroby sladu a piva	410
15.5	Přípravky na ochranu rostlin	411
15.6	Sírné látky	412
15.6.1	Sírné aminokyseliny	413
15.6.2	Senzoricky aktivní sírné látky	415
15.6.2.1	Dimethylsulfid a jeho prekursory	415
15.6.2.2	Dimethyldisulfid	416
15.6.2.3	Diethyldisulfid	416
15.6.2.4	Dimethyltrisulfid	416
15.6.2.5	Dimethyltetrasulfid	416
15.6.3	Výskyt a význam sírných látek v ječmeni a sladu	417
15.6.4	Stanovení sírných látek	419
15.7	Kovy	420

15.7.1 Průměrný obsah kovů ve sladu	420
15.7.2 Vliv minerálních látek na metabolismus zrna během sladování	422
15.7.3 Výměna kovových iontů mezi zrnem a máčecí vodou	422
15.7.4 Vliv kovových iontů máčecí vody na sladování a kvalitu sladu	422
Literatura	424
16 Příčiny přepěňování (gushing) piva	433
16.1 Historie	433
16.2 Vliv oxidu uhličitého	434
16.3 Mechanismus gushingu	435
16.4 Látky ovlivňující gushingový potenciál	438
16.4.1 Primární gushing	438
16.4.2 Sekundární gushing	440
16.5 Měření gushingu	443
16.6 Možnosti potlačení gushingu	449
Literatura	449
17 Mikroflóra ječmene a sladu	455
17.1 Historie	455
17.2 Vlastnosti mikroorganismů	456
17.3 Taxonomie mikroorganismů ječmene a sladu	457
17.4 Růstové podmínky a tepelná odolnost mikroorganismů	458
17.5 Mikroflóra ječmene a sladu	461
17.5.1 Polní a skladištní mikroflóra ječmene	461
17.5.1.1 Bakterie	461
17.5.1.2 Houby	462
17.5.1.3 Změny v mikroflóře obilovin	467
17.5.2 Mikroflóra sladu	469
17.6 Průkaz a stanovení mikroorganismů ječmene a sladu	472
17.7 Vliv mikroorganismů na zrno ječmene a sladu	472
17.7.1 Změny senzorické	473
17.7.1.1 Změna barvy	473
17.7.1.2 Příčiny vzniku zahnědlých špiček	473
17.7.1.3 Cizí vůně a technologické problémy	474
17.7.2 Změny biologické a biochemické	475
17.7.2.1 Samozáhřev	475
17.7.2.2 Změny chemického složení obilky	476
17.8 Prevence a ochrana proti mikrobiální kontaminaci	476
17.8.1 Prevence na poli	477
17.8.2 Prevence ve skladech	477
17.9 Využití pozitivních účinků mikroorganismů	479
Literatura	481
18 Biotické stresory jarního ječmene	487
18.1 Plevelé	487
18.2 Choroby	487
18.3 Škůdci	489
18.4 Skladištní škůdci	490
Literatura	492
19 Vady a poškození zrna ječmene	493
19.1 Mechanické a tepelné poškození	493
19.2 Biologické poškození	495
Literatura	500

20	Hygiena, sanitace a bezpečnost práce	501
20.1	Historie	501
20.2	Teoretické základy čištění a dezinfekce	502
20.3	Chemie čištění	504
20.3.1	koroze materiálů	504
20.3.2	Obecná klasifikace nečistot a způsoby jejich odstraňování	505
20.4	Průmyslové sanitační prostředky	505
20.4.1	Moderní čisticí prostředky	506
20.4.1.1	Zásadité látky	506
20.4.1.2	Kyseliny	507
20.4.1.3	Sekvestrační přísady	508
20.4.1.4	Oxidační přísady	509
20.4.1.5	Povrchově aktivní látky	510
20.4.1.6	Ostatní přísady	512
20.4.2	Dezinfekční přípravky a jejich působení	513
20.4.2.1	Chemické dezinfekční přípravky	513
20.4.2.2	Snížená citlivost mikroorganismů k dezinfekčním přípravkům	520
20.5	Zásady bezpečné manipulace s chemickými prostředky	520
20.5.1	Skladování a distribuce čisticích a dezinfekčních přípravků v rámci závodu	520
20.6	Základní metody aplikace čisticích a dezinfekčních přípravků	521
20.6.1	CIP-sanitace	521
20.6.1.1	Princip CIP-sanitace	522
20.6.1.2	Konstrukce CIP-stanic	523
20.6.1.3	Jednotlivé části sanitačního CIP-systému	527
20.6.1.4	Řídicí systém CIP	533
20.6.1.5	CIP-sanitace náduvníku	534
20.6.2	Sanitace povrchů	534
20.6.2.1	Středotlaká pěnová a gelová sanitace	535
20.6.2.2	Zařízení pro sanitaci povrchů	538
20.7	Sanitace jednotlivých výrobních středisek sladovny	539
20.7.1	Příjem ječmene, dopravní cesty a skladovací prostory (sila)	539
20.7.2	Sanitace čisticí a třídící stanice a odsávání prachu ve sladovně	540
20.7.3	Sanitace máčírny	540
20.7.4	Sanitace klíčírny	542
20.7.5	Chladicí registry	544
20.7.6	Čištění hvozdu	544
20.7.7	Další potřebné čisticí úkony	544
20.8	Prevence a likvidace škůdců	545
20.9	Prevence výbuchu	545
20.10	Ochrana zaměstnanců	547
20.10.1	Ochrana proti prachu	547
20.10.2	Práce s výrobním zařízením	547
20.10.3	Sila	548
20.10.4	Plynné látky	548
	Literatura	548
21	Řízení jakosti ve sladařství	551
21.1	Historie	551
21.2	Definice a nástroje řízení jakosti	552
21.3	Statistické nástroje řízení jakosti	554
21.4	Klasické analytické metody pro hodnocení jakosti sladu	557
21.5	Nové analytické postupy a rychlé metody posuzování kvality sladu	559
21.6	Hodnocení sladu z hlediska výrobce piva	563

21.6.1	Varna	564
21.6.2	Hlavní kvašení a dokvašování	565
21.6.3	Filtrace	567
21.6.4	Poloprovozní a provozní zkoušky	568
21.7	Vztah znaků sladu k vlastnostem piva důležitým pro spotřebitele	569
21.7.1	Barva	569
21.7.2	Čírost a zákal	570
21.7.3	Pěnivost piva	570
21.7.4	Senzorická a koloidní stabilita	571
	Literatura	572
22	Ekonomika výroby sladu	577
22.1	Výtěžnost při výrobě sladu	578
22.1.1	Výtěžnost nakoupeného ječmene	579
22.1.2	Výtěžnost vlastní výroby sladu	580
22.1.2.1	Faktory ovlivňující výtěžnost výroby sladu	580
22.1.3	Výtěžnost sladu při expedici	582
22.2	Nákladové položky při výrobě sladu	583
22.2.1	Náklady na pořízení základní suroviny	583
22.2.2	Vlastní výrobní náklady	587
22.2.2.1	Elektrická a tepelná energie	587
22.2.2.2	Vodné a stočné	590
22.2.2.3	Osobní náklady	591
22.2.2.4	Opravy a udržování	591
22.2.2.5	Ostatní výrobní náklady	591
22.2.3	Odpisy	592
22.2.4	Administrativní náklady	592
22.2.5	Finanční náklady	593
22.3	Kalkulace cen sladu při prodeji	593
	Literatura	594
23	Rejstříky	595
23.1	Rejstřík věcný	595
23.2	Rejstřík zkratk	614
23.3	Rejstřík obrázků	617
23.4	Rejstřík tabulek	623